

Зінаїда КОЗЮК, редактор юридичного напрямку

ПОМИЛКА В ПЛАТІЖНОМУ ДОРУЧЕННІ НА СПЛАТУ ПОДАТКІВ: ЧИ БУДЕ ШТРАФ

Для кого ця стаття: для платників податків, які припустилися помилки під час складання платіжного доручення на перерахування податків або зборів (далі під податками будемо мати на увазі і збори).

Із цієї статті ви дізнаєтеся: про думку податківців щодо помилок, допущених платниками податків у платіжному дорученні (код ЄДРПОУ, реквізитах розрахункового рахунку тощо), а також про судову практику із цього питання.

Трапляється, що платники податків роблять помилки у платіжному дорученні на сплату податків, наприклад у номері розрахункового рахунку або ЄДРПОУ платника. Що ж тут такого, з ким не буває? Але все зроблено в установлений строк і правильно розраховано суму податку. Хіба за таку помилку платника можуть оштрафувати? Спробуємо разом знайти відповідь на це запитання.

Одразу скажемо, що, оскаржуючи до суду штраф, накладений за подібних обставин, платник має всі шанси на перемогу (якщо належним чином обґрунтує свою позицію). Адже, розглядаючи подібні справи, суди зазвичай стають на бік платника. Але якщо ви не збираєтесь іти до суду, то маєте знати нюанси застосування такого штрафу. Тож у консультації розглянемо позицію фіскалів та аргументи суду стосовно притягнення до відповідальності платника, який припустився помилок у платіжному дорученні на сплату податків.

Позиція податківців

Податківці вважають, що в разі допущення платником у платіжному дорученні помилки, наприклад, у код ЄДРПОУ податки не вважаються сплаченими цим платником, а в розрахунковому рахунку – податки зараховуються не на той рахунок. Тож фіскали кваліфікують це як несплату податку, окрім випадків, коли платник самостійно виявив помилку та встиг вчасно сплатити податки.

За несплату грошового зобов'язання протягом строків, визначених Податковим кодексом (далі – ПК), платник притягується до відповідальності у вигляді **штрафу** в розмірі (ст. 126 ПК):

- **10 %** погашеної суми податкового боргу – у разі затримки **до 30 календарних днів** (далі – к. д.) включно після спливу строку сплати грошового зобов'язання;
- **20 %** вказаної суми – у разі затримки **понад 30 к. д.**

Таким чином, розмір штрафу за помилку в платіжному дорученні залежить від періоду такого прострочення. До того ж у цьому випадку можливе донарахування пені згідно зі ст. 129 ПК (див. «БАЛАНС-АГРО», 2018, № 39, с. 20).

Чи повинен платник самостійно сплатити штраф, передбачений ст. 126 ПК, у разі виявлення помилки, внаслідок якої він пропустив строк сплати податків?

Ні, не повинен. Обов'язок визначення суми грошового зобов'язання платника, застосування штрафних (фінансових) санкцій, а також пені покладено на контролюючий орган у випадках, передбачених податковим законодавством (пп. 54.3.3 ПК). При цьому контролюючий орган надсилає платнику податкове повідомлення-рішення (далі – ППР) (п. 58.1 ПК). Згідно з Порядком, затвердженим наказом Мінфіну від 28.12.15 р. № 1204, ППР складається за формою «Ш» (додаток 4). Навіть у формі цього ППР зазначено, що ППР направляється платнику податків

за фактом проведення перевірки та оформлення відповідного акта.

ДФС і суди одноставно висловлюються, що **складання ППР на підставі ст. 126 ПК без проведення перевірки платника є неправомірним** (лист ДФС від 11.07.16 р. № 23310/7/99-99-12-02-01-17, ухвала ВАСУ від 04.03.15 р. у справі № К/9991/82083/12).

Тобто штраф за ст. 126 ПК застосовується до платника **тільки в разі винесення ППР фіскалами**. Хибною є думка, що необхідно самостійно сплатити штраф у разі виявлення порушення граничного строку сплати зобов'язання. Нормами ПК це не передбачено. Тому кошти, перераховані як штраф, але без наявності ППР, стануть переплатою на особовому рахунку платника (як повернути помилково перераховані кошти, див. на с. 6 цього номера).

Позиція суду

Платник може оскаржити винесене за таких обставин ППР, яким передбачається застосування штрафних санкцій за ст. 126 ПК, та перемогти в суді. Адже суд, розглядаючи подібні справи, наводить такі **аргументи на користь платника** (постанова ВСУ від 16.06.15 р. у справі № 21-377а15, від 05.06.18 р. у справі № 813/4266/17; постанова Вінницького апеляційного адміністративного суду від 18.09.18 р. у справі № 802/1205/18-а):

1. Податки (обов'язкові платежі) та інші доходи держбюджету визнаються зарахованими до держбюджету з дня зарахування на єдиний казначейський рахунок (ч. 5 ст. 45 Бюджетного кодексу, далі – БК).
2. Доходи місцевого бюджету визнаються зара-

хованими з дня зарахування на відповідний єдиний казначейський рахунок та рахунки, відкриті в установах банків держсектору, та не можуть акумулюватися на рахунках органів контролю (ч. 5 ст. 78 БК). Отже, оскільки суми зараховуються на єдиний казначейський рахунок, помилки у платіжному дорученні **не є достатньою підставою для висновку про несплату, а отже, і застосування штрафних санкцій**.

3. Неправильне визначення платником призначення платежу або коду платника податків **не призвело** до ненадходження відповідної суми податку до бюджету у визначений законом строк.

4. Припущення помилки під час своєчасного перерахування узгодженої суми грошового зобов'язання до держбюджету має кваліфікуватися як дія, хоча і помилкова. Тож дії, які не містять ознак бездіяльності платника при сплаті узгодженої суми грошового зобов'язання, **не можуть бути підставою для застосування штрафних санкцій**.

5. Жодною нормою ПК та БК не передбачено відповідальності за сплату податку за помилковими реквізитами, оскільки у цьому випадку **відсутні ознаки складу правопорушення** у вигляді несплати узгодженої суми грошового зобов'язання та недоотримання держбюджетом відповідних коштів.

І таких рішень суду існує чимало. Тобто судова практика свідчить про те, що, розглядаючи подібні справи, **суд стає на бік платника** і визнає протиправними складені податковою ППР про нарахування штрафу за ст. 126 ПК та пені.

ВИСНОВКИ

Помилки, допущені платником під час складання платіжного доручення на сплату податків (чи то в коді платника, чи то в розрахунковому рахунку), фіскальні органи розцінюють як порушення граничного строку сплати суми узгодженого грошового зобов'язання, за яке на платника має бути накладений штраф за ст. 126 ПК, а, можливо, і донараховано пеню за ст. 129 ПК.

Суди ж стають на бік платника. Тому, якщо платник вирішить відстоювати свої права, оскарживши до суду отримане ППР, він має можливість перемогти. Ми вважаємо, що аргументи суду цілком відповідають нормам чинного законодавства, тому рекомендуємо платникам податків звертатися до суду, а для належного захисту своїх прав – залучати кваліфікованого юриста або адвоката.